

Школска 2015/2016. година

Окружно (градско) такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе

3. разред

Шифра: _____

Поени

Прочитај следећи одломак из приповетке ПОХОД НА МЈЕСЕЦ Бранка Ћопића и испуни захтеве 1–15 (реченице су, ради лакшег сналажења, нумерисане):

(1) А ти „Петракови дани“ у рану јесен увијек су били празнични, сјајни и пуни шапата, па ме тако повуку и ошамуте да не знам куд бих прије: кроз кукурузе, низ поток, уз бријег. (2) Чучим тако на врби и зурим у нијем свјетлуцав рибљи рој, а онда се пред мојим засјењеним очима одједном разграна густа крошња питомог кестена с раскоканим презрелим чаурама: их, у кестенар, шта ће ми рибетине!

1.	Напиши колико у 1. реченици у тексту има зависних реченица: _____.	
2.	У 1. реченици налазе се два предлога чија су значења антонимична. То су _____ и _____ (допуни).	
3.	Из 1. реченице препиши придевску синтагму: _____.	
4.	У екавском изговору реч <i>увијек</i> гласи <i>увек</i> . Додај неопходни прозодијски знак тој речи (који се налази и у речницима српског језика): у́век	
5.	Из 1. реченице препиши све прилоге: _____.	
6.	Именица <i>крошња</i> (из 2. реченице) има: а) један атрибут; б) два атрибута; в) три атрибута; г) четири атрибута. Заокружи слово испред тачног одговора.	
7.	Именичка синтагма чија је главна реч именица <i>око</i> налази се у следећем падежу: _____ (допуни).	
8.	Именица <i>рибетина</i> из 2. реченице је употребљена као: а) аугментатив; б) деминутив; в) пејоратив; г) хипокористик. Заокружи слово испред тачног одговора.	
9.	Полазећи од знања о акцентима и ијекавских облика <i>бријег</i> , <i>нијем</i> , акцентуј екавске облике <i>нем</i> , <i>брег</i> : нем, брег.	
10.	Одреди вредности морфолошких категорија речи <i>бријег</i> у 1. реченици: _____.	
11.	У именичкој синтагми чија је главна реч <i>рој</i> сви атрибути су по врсти _____ (допуни).	

12.	У реченици <i>Чучим на врби и зурим у нијем свјетлуцав рибли рој</i> подвуци помоћне речи.	
13.	Реченица <i>Онда пред мојим очима одједном искрсне густа крошња</i> састављена је од следећих лексема: _____ (допуни).	
14.	Реч <i>их</i> из 2. реченице припада следећој врсти речи: _____ (допуни).	
15.	Именица <i>кестенар</i> има творбено значење „простор, земљиште на којем расте биљка означена мотивном именицом“. Изведи од следећих именица именице са истим творбеним значењем, али другим суфиксима: а) шљива: _____; б) малина: _____.	
16.	Исправи погрешна велика или мала слова: Путовао је и по Азурној Обали, и по Далеком Истоку, и по Северној Америци, био је чак и у земљи излазећег сунца – како се често назива Јапан. Ипак, највише воли да се врати својој кући у Петровцу на Мору.	
17.	Подвуци речи у којима запажаш нулти суфикс: _____ подземље, рукопис, очевидац, родослов, земљотрес.	
18.	Значење фразеологизма <i>засукати рукаве</i> („прихватити се посла“) настало је: а) метонимијом; б) метафором; в) хиперболом. Заокружи слово испред тачног одговора.	
19.	Подвучене речи у реченицама <i>На, носи ово!</i> и <i>Пази да не станеш на грабуље!</i> илуструју врсту хомонима који се називају _____ (допуни).	
20.	У речи <i>неолиберализам</i> део нео- назива се _____ (допуни).	

Срећан рад!

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Школска 2015/2016. година

Окружно (градско) такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе

3. разред

Решења

1. две (2)
2. уз, низ
3. пун(и) шапата
4. љвѣк
5. увијек, тако, куд, прије
6. в)
7. инструментал(у) (множине)
8. в)
9. нѣм, брѣг
10. акузатив, једнина (мушки род) (*Било којим редом!*)
11. конгруентни / придевски
12. на, и, у
13. онда, пред, мој, око, одједном, искрснути, густ, крошња
14. узвицима (узвик)
15. а) шљивик, б) малињак
16. обали, истоку, Земљи
17. рукопис, родослов, земљотрес
18. а)
19. хомографи
20. префиксоид